

רס"ן גלילי עמיר
472531
בן שושנה ויוסף
נולד ב- י"ג תשרי תשי"ד 12.10.1943
התגייס לצה"ל ב- 5.11.1961
שרת בפלס"ר 95
נפל ב- א' אב תשמ"ג 12.7.1983
בעת מילוי תפקידו.

גלילי, עמיר

בגמ' בכורם של שושנה ז"ל ושנרצחה כירי מחבלים שחדרו לקיבוץ שמיר ויוסף, נולד ב"ג בתשרי תשי"ד (12.10.1943) בקיבוץ שמיר. את השכלתו קנה עמיר במוסד החינוכי "עיינות" שבקיבוץ, יחד עם חבריו לקבוצה, קבוצת "סלע". הוא היה ילד חמד ונער מסביר פנים. משחר נעוריו גילה עמיר נטייה מיוחדת למוסיקה. כלי הנגינה הראשון שלו היה הליל, ואחר כך ניגן על מנדולינה, כינור ואקורדיון. אולם אהבת חייו הייתה

הגיטרה, שליוותה אותו לאורך כל דרכו בחיים. "קצין עם גיטרה", קראו לו מפקדים ופקודים. רגש מיוחד גילה עמיר כלפי בעלי-חיים, ובצעירותו הצטרף לענף הבקר בקיבוץ והתמיד לעבוד בו כל זמן היותו בקיבוץ. את בית-הספר התיכון סיים במגמה תקלואית.

עמיר גויס לצה"ל בתחילת נובמבר 1961, וביקש להתנדב לסיירת "גולני". במהלך השירות הסדיר הוא סיים קורס סיירים, קורס מ"כים - שעם סיומו הוענקה לו דרגת רב"ט, קורס קצינים וקורס קציני חבלה. במהלך השירות הוא נפצע פציעה קרבית. עמיר השתתף עם חטיבתו בקרב נוקיב, שבו נהרג חברו מיבה.

לאחר שלוש שנות שירות סדיר השתחרר עמיר מצה"ל. הוא חזר לקיבוץ והמשיך לעבוד בענף הבקר. עמיר נשא לאשה את רחל, שהכירה כאשר שירתה בהיאחזות הנח"ל כרס-שלום, והשניים קבעו את ביתם בקריית טבעון. במשך השנים נולדו לווג שני בנים ובת. את פרנסתו מצא עמיר בחברת "אסיא-מעבדות". אף שלא הייתה לו השכלה רשמית של בוגר פקולטה לחקלאות, הועדף על פני בוגרי פקולטה זו ומונה כאחראי על אנשי השיווק של החברה בצפון הארץ. עמיר למד את כל רזי גידול העופות מכל ההיבטים: המשקיים, הכלכליים והוטרנריים. לאחר זמן אף מילא בהצלחה תפקיד של מדריך מקצועי ואיש שיווק בענף הבקר. עמיר שאף לרכוש בית למשפחתו שהתרחבה ושבעה נודדים. לצורך זה עזב את עבודתו ונסע לבדוק אפשרויות עבודה באפריקה, אך הדאגה למשפחה שנשארה בארץ החזירה אותו לארץ. עמיר שב לעבוד ב"אסיא-מעבדות" והתקבל בה בורעות פתוחות.

במלחמת ששת הימים השתתף עמיר עם חטיבת "גולני" כקצין חבלה, וכן במלחמת ההתשה ובמלחמת יום הכיפורים. בחוות-הרדעת של מפקדיו כתוב: "יעיל, מסור, בעל מנהיגות"; "איש שדה בעל כושר ביצוע טוב, קצין שאפשר לסמוך עליו"; "חייל וקצין מעולה, קצין חבלה היודע את המלאכה היטב ומבצעה היטב". סא"ל (מיל.) שמחה יוסף, שהיה מפקד גדודו של עמיר במשך 8 שנים, מציין כי בעת מלחמת ההתשה ברמת הגולן הצליחו חייליו של עמיר לנטרל תשעה מוקשים שהטמינו מחבלים מסתננים שהגיעו מירדן ומסוריה, וכי במשך כל שירות המילואים לא עלה אפילו רכב אחד של היחידה על מוקש.

מ"גולני" הועבר אמיר לחיל-ההנדסה, שימש בו כסגן מפקד פלוגה, והיה מועמד לקבל פלוגה תחת פיקודו. כשפרצה מלחמת שלום הגליל גויסה פלוגתו לשירות פעיל, ועמיר נתבקש למלא את מקומו של המ"פ הקבוע שיצא לארצות-הברית. עמיר התייצב בראש הפלוגה ויצא איתה למלחמה. לחייליו אמר: "המטרה העיקרית בשירות המילואים הזה - שכולם יחזרו הביתה בשלום."

ביום א' באב תשמ"ג (12.7.1983) נפל סרן עמיר בעת מילוי תפקידו במלחמת שלום הגליל, כאשר רכב ה"ספארי" שבו נסע, נפגע ממשען צד. כבן ארבעים שנים הוא היה בנופלו. עמיר הובא למנוחת עולמים בחלקה הצבאית בבית הקברות בקריית טבעון. הוא השאיר אחריו אשה, שני בנים ובת, אב ושתי אחיות. לאחר מותו הוא הועלה לדרגת רב-סרן.

מפקד החטיבה אל"מ יצחק כתב למשפחה השכולה: "עברתי עם עמיר תקופה קצרה, שבה פעלנו ביחד להכין את יחידתו לפעילות בלבנון... ראיתי לנגד עיני קצין ומפקד בעל תחושת אחריות כלפי המשימות העומדות בפניו... ראיתי מפקד הדואג לחייליו בכל רגע... ראיתי חיילים הבוכים על אוכדן מפקדם כאילו איבדו את אביהם". בשיר שכתבה בתו איילת, ונדפס ב"משמר לילדים" כמה ימים לפני נפול עמיר נאמר: "אוי ארצי מולדתי/מה בך ובתוכך/רוצים לבלות/ולא מלחמות/ וכל משפחה קטנה כגדולה - /רוצים שלום במתנה". וכך כתבה בשיר שהקדישה לאביה לאחר מותו: "יש לי ציפור אחת בלב/והיא מראה לי רגשותיי/כשהעצב או הבכי - היא צובטת ומנקרת בי/ופשהשמה - היא קופצת ועליוזה/ציפור כזאת עוד לא ראיתי/ולא אראה/כי היא בתוך ליבי שלי/עמוק, היא נתנה לי את האושר/היא נתנה את השמחה/עד הרגע הנורא שזה קראה/היא ברהה ממני בלי לומר שלום/פשוט פרשה כנף ועפה לה לשם".

משפחתו וקיבוץ שמיר הוציאו לאור לזכרו חוברת וספר זיכרון, ובו קובצו דברי חברים ועדויות על הפיגוע שבו נפל עמיר. כן נכתבו כתבות לזיכרו בעיתונים "על המשמר", "לאשה" ו"מעריב".

ואלה תולדות

עמיר גלילי

עמיר, בנם בכורם של שושנה ויוסף גלילי, נולד בקיבוץ שמיר בי"ג בתשרי תש"ד, 12.10.1943. הוא גדל כילד חמד, נער מסביר-פנים וכאחד מבני קבוצת "סלע", חבורה שובבנית.

במוסד החינוכי "עיינות" בעמק החולה בגור, השתלב בלימודים ובעבודה. משחר נעוריו גילה נטיה מיוחדת למוסיקה. כלי מוסיקלי ראשון שלו היה החליל. בהמשך שימשו אותו המנדולינה, הכינור, האקורדיון. לבסוף התמכר לגיטרה שלוותה אותו לאורך כל הדרך – עד יום נופלו במלחמת לבנון.

הגש מיוחד גילה עמיר כלפי בעלי-חיים. בצעירותו הצטרף לענף הבקר ועבד בו כל זמן היותו בקיבוץ. בהגיע תור גיוסו לצה"ל ביקש להתגייס לסיירת "גולני". הוא עבר בהצלחה את שלבי האימון המפרך. בתום תקופת הטירונות השתתף בקרב נוקייב, במזרחה של הכינרת, ובקרב זה נפצע. לאחר שסיים קורס קצינים הופקד על יחידת חבלה ב"גולני".

עמיר השתתף בכל מערכות ישראל: מלחמת "קדש", ששת הימים, מלחמת ההתשה, מלחמת יום-הכיפורים. מ"גולני" הועבר לחיל ההנדסה ונתבקש להחליף את מפקד הפלוגה, שיצא אז להשתלמות בארצות-הברית. עמיר התייצב בראש הפלוגה בצאתה למלחמת לבנון – מלחמה ממנה לא חזר.

הוא נפל בא' באב תשמ"ג, 12.7.1983. הניח רעהו, רחל גלילי, ושלושה ילדים: גיורא, איילת ובוועז.

כותבים לזכרו

עמיר גילי נולד בי"ג תשרי תש"ד 12.10.1943
נפל בלבנון א' באב תשמ"ג 12.7.83

ת.נ.צ.ב.ה.
עמיר גילי
1943-1983

"המטרה – לחזור בשלום"

עמיר היה אדם מיוחד, שאין פוגשים כמותו לצתים קרובות. למרות שהיה סגור ומופנם ידע לקרב ולהחידד. ברגע שהגעת אליו היה נקשר אליך ונסחח. היה איש שיחה להחרוע. אינני זוכר אפילו מקרה אחד שהאמין להרים קול בקצין. הכל נעשה בצורה שקטה, עניויה, חמיד עם חיוך פלחני. תמיד גילה הבנה לבעיותיהם האישיות והמשפחתיות של סקוריו. בתחילה הכרתיו כמ"מ, מומחה בהנדסה ופיצוצים למיניהם, מקצוע מסוכן הקשור במתח חמדי. כל ישותו והופעותיו האנושיים נגדו את עיסוקי האכזרי – כתבלין מקצועי.

כמפקד, ניסה לפתור את בעיותיהם האישיות של החיילים בו במקום, מבלי להעבירן לסמכות גבוהה יותר, הוא השכיל לפתור את הדילמות ברוח טובה, זכורים לי ערביי הוו"י ונגינה בגיטרה שלו, ידענו שחיבר מנגינות אותן ביצעו להקת זמר בקריות, בחיפה ובעמקים.

זכורני, לפני המלחמה בלבנון, כאשר גוייסנו התברר שעמיר הוא המ"פ של הפלוגה המגוייסת, הופתעתי, ביודעי שקיבל אישור העברה ליחידה אחרת בעורף בבקעת הירדן או בפיקוד המרכז. למעשה, הטילו עליו את התפקיד בגלל שמפקד הפלוגה שאותו החליף, יצא לטיול בחו"ל.

לפני שיצאנו לדרך שהינו שלושה ימים במחנה אימון מרוכז בעמק הירדן לקראת המשימה בלבנון. הדבר העיקרי שנחרת בזכרוני מאותם ימים, היה שככל שלב לאחר ביצוע אימון מסוים, אסף עמיר את כולנו באומרו חוזר הדגש:

"המטרה העיקרית בשירות המילואים הזה – שכולם יחזרו בשלום", והוסיף: "יש להקפיד על ההוראות, לגלות עירנות ולשמור על החיים. זו המטרה!"

עבורי, זו היתה פגישת מילואים שניה עם עמיר בלבנון. לראשונה, כאשר עלינו ללבנון הגענו לבסיס שלנו באגם קרעון, בגיזרה המזרחית, מול הסורים. בבסיס נתקבלה הוראה להוריד עשרה חיילים בראשותו של קצין לעבודות תחזוקה והנדסה בגדר המערכת בגליל העליון. לאחר ששקל בינו לבין עצמו, פנה עמיר אלי וביקש ממני לבחור בתשעה חיילים מתוך אלה שהביעו בפניו את פחדיהם וחששותיהם לשרת בלבנון. כל הפצרותי להשאיר אותי בחזית קרעון נתקלו בסירוב מצידו. לבסוף, נאלצתי לציית להוראתו. בו בערב חזרנו לגליל לשם ביצוע המשימה שהוטלה עלינו.

כעבור שבוע, ב-11 ביולי 1983, בצהרי היום, הגיע עמיר לבסיס שבו שהיתי בגליל. הוא פנה אלי וביקש ממני להצטרף לפלוגה בקרעון. "אני צריך אותך כאחראי על חדר המיבצעים. יש הרבה בעיות של תיאומים המחייבים אחראי במקום". משאית שהגיעה אספה אותי ואת הציוד לשער פטמה דרכו נכנסו ללבנון בשירות.

הגי"פ המוביל של השירה היה שי"ף לפלוגת ההנדסה בפיקודו של עמיר. בגי"פ היה מקום פנוי. הרס"פ האחראי ביקש מעמיר להצטרף לגי"פ. עמיר סירב: "אני אסע בספארי ולכם יהיה נוח יותר לנסוע בשניים", השיב ועלה על המשאית.

בספארי, ישבתי באמצע, בין הנהג לבין עמיר שהתישב לימיני. בזמן המועט שנותר עד לנסיעה ולפני הפיצוץ, הסביר עמיר את מהות התפקיד שעלי לבצע כאשר נגיע לקרעון.

שלושתנו, חגורים בחגור מלא, נדחקנו בצפיפות לתא הנהג. תרנו ימינה ושמאלה כדי להבחין בפעילות עויינת. השירה זזה ויצאה לדרך ממנה לא שב.

אני זוכר את הקטע, כאשר נסענו אחרי מוביל טנק. אך זמן עד שהצלחנו לעקוף את המוביל. מצד ימין של הדרך השקפנו לעבר נחל שבו התרחצו ערבים להנאתם. מיד לאחר מכן אירע פיצוץ חזק, רב עוצמה. תוך שניות התעוררתי מן ההלם. הייתי בהכרה מלאה. אינסטינקטיבית בדקתי את עצמי. ידעתי שנפצעתי קל לנוכח הזוועה שניגלתה לנגד עיני: אנשים פצועים קשה והרוגים. עמיר נשען על רגלי וחלק מגופו היה בחוץ, ליד דלת המכונית שנפרצה כתוצאה מן הפיצוץ. הוא לא הספיק להגיד דבר. הזעקתי מיד את החובש וביקשתיו לטפל בעמיר. כל המאמצים עלו בתוהו. אני פונית לבית-חולים רמב"ם בחיפה. החלמתי וחזרתי למשפחתי ולילדי.

הגורל, אם ישנו כזה, הוא עיוור ואכזרי. הוא לא מבחין בין אנשים. לו עמיר היה מצטרף לגי"פ בתחילת הנסיעה, כפי שנתבקש על-ידי האחראים על הגי"פ הראשון, הרי שגורלי היה נחרץ. עמיר הגן עלי בגופו. זכיתי בגורל ובחיים. לעד אזכור את אחי לנשק.

רס"נ יורם גורדון

הקרין ביטחון סביבו

לא אשכח את הנסיעה במחיצתו לקונייטרה. מיד עם חום מלחמת ששת הימים מגמת הנסיעה הייתה לאתר שטחי מרעה כחחליף למרעה שנשרף בעמק החולה. ליד כפר קאלא הבחנו מרחוק באדם חבוש כמיה לבנה וחמוש בדובה. האיש, שחיה דרזני, התחפר ותפס עמדה מולנו. לאחר שיקול ענייני, הציע עמיר להניח את הנשק בצד והתקרב לעבר הדרזני החמוש. אחר חילופי דברים ביניהם הושגה הבנה, ואנחנו המשכנו כדרבנו. חרדתי לצערו זה של עמיר. בדיעבד, עמדתי על תבונתו ועז רוחו להיחלץ ממצבים קשים ומסוכנים.

שמעתי רבות על צד זה באישיותו, מחיילים רבים ששירתו במחיצתו. הופעתו הנאה, השקטה והצנועה, עוררה אמון בקרב פקודיו וכל מכריו. הם הלכו אחריו.

בשיחות חרות עימי נהג לציין את גאונותו על העייתו רחל וילדיו איילת וגיורא ובשנים האחרונות – על בועז בן הזקונים, שבה אהב. ואשר לי – אהבתיו כבן, כחבר לעבודה ולשיחה. ידידותו היתה לי לגאווה. התמזל מזלי שמצאתי חבר וידיד כמותו. כזה אזכור אותו בהמשך משא החיים ובצעדי כשדות המרעה שאותם טיהר ממוקשים.

מישל בלצ'רקובסקי – גד

בעת שירותו הצבאי

עמיר – אח, וידיד

עברו כמעט שנתיים, ודמותך מול עיני כל העת, דמות תמידה ולבבית, נושאת
אח הגיטרה ומנעימה כנגינתה את שעוזיניו יחדיו.

הלב והדעת ממאנים לקלוט ולהאמין שעמיר אינו עוד איחננו.
עמיר, חבר, לוחם ומסקר – לבבי וחם, אשר חמיד מצאנו אצלו אחן קשבת
והבנה לבעיותנו; עמיר שהפך את שירות המילואים שלנו עימו לחוויה בלתי
נשכחת של שירה ומנגינה לתוך הלילה; עמיר שהחדיר לכולנו את אהבת
ארץ ישראל בשירה וברוח התנדבות...

עמיר, שאותו היכרתי בשנת 1976, היכרות שלא השכח לעולם, הכרות
שנמשכה כידידות גם מחוץ לשירות המילואים שלנו יחדיו.

עמיר דמות צנועה ומופנמת, אשר לא הכביד על חבריו ככאבו האישיים, כי
אם ניסה להקל עליהם ולהבין לליבם.

עם עמיר יצאתי לכל משימה גם כאשר היחידה התפצלה במשימותיה, להיות
כמחיצת אדם כה חביב, לבבי ואציל, הפכו אותן לשעות יפות בחיי.

זכורים לי ערבים רבים של שירה ומנגינה אל תוך הלילה, עמיר והגיטרה היו
חמיד יחדיו, ערבים יפים בילינו יחדיו כאשר סחף את כולנו לשירה ומנגינה
כאשר רכותו ורגישותו מועברות דרך מיתרי הגיטרה שדיברה אל ליבנו יותר
מאלף מילים. עם לכתו השאיר אותנו מיוחמים וכואבים ומלאי געגועים אל
דמותו.

עמיר אשר לחם באומץ ומתוך אמונה במלחמות ישראל לא כך חש כלפי
מלחמת לבנון העקובה מדם, לא אחת הביע את דאגותיו למחיר שאנו
משלמים בעבור מלחמת "יש ברירה" – מלחמה, שבין היתר, לקחה מאיתנו
את היקר מכל – את עמיר.

עמיר אשר בשירות המילואים האחרון שלו – פניתי אליו בבקשה לשחרר
אותי עקב בעיות אישיות – הבין ללבי ושירות מילואים לקח אותו מאיתנו.
מאז, שירותי במילואים אינו כפי שהיה – אלה התרוקנו מתוכן, מן האישיות
אשר סחפה אותנו אחריה בצניעות ובטוב-לב.

כל אשר אוסיף ואכתוב לא יספיק כדי לתאר את עמיר – האדם, החבר
והידיד.

דמותו הפורטת על הגיטרה ומנגינותיה יצטלצלו באוזני עוד שנים רבות.

שמעון איבגי

טבריה

**חברים
בותבים**

זה היה בחודש האחרון. כיום הגיוס ביחידת"העורף בצין-זיחים. עמיר פנה אלי בבקשה לקבל את חפקיד הדס"פ. הוא הסביר לי, כי בניגוד לאופיו עליו להיות הפעם קשוח, נוכח ההתרופפות וחוסר-רצון אצל החיילים לשרת בלבנון (ביוני 1983).

שלא כהרגלו, החליט עמיד לא לשחרר אף אחד. בהיותנו בלבנון החמיד בפקודות לפני כל יציאה למשימה, אם לסיורים שוטפים, אם לעבודות ביצורים, ליווי שיירות או סריקות לגילוי מוקשים. הוא תבע את מידב הזהירות, בציינו: "אני רוצה שכולנו נחזור הביתה ללא שריטות, בריאים ושלמים".

אף על פי שתפקידו כמפקד פלוגה חייב אותו להימצא בעורף השתתף עמיד אישית בסריקות, כדי לפקח על החיילים ולהדריכם במשימת גילוי מוקשים ופיצוצם.

במהלך שהותנו בלבנון סופחנו למפקדת גדוד. המג"ד רצה למנות את עמיד סמג"ד. חרף התלבטויותיו, שמא המינוי עלול לפגוע במגדויותו כלפי הפלוגה, נטל על עצמו את התפקיד. למרות הצומס הכפול – כמפקד הפלוגה וכסמג"ד – לא ויתר עמיד על ערבי נגינה בצוותא עם חיילי הפלוגה. הפצרותיו: "עמיד, עבדת כה קשה, לך לישון" – לא הועילו הוא לא ויתר על הנגינה.

לא אשכח את בוקרו של יום א' (10 ביולי), כאשר עמיד בקשני ללוות אותו לקרית-שמונה בדרכו ליום חופשה. כן ביקש ממני להמתין לו ביום שני אחר-הצהרים, כדי להחזירו ואת שאר חיילי הפלוגה שישובו מחופשתם. ביום שני, בקרית-שמונה, קיבלנו את "הספארי" ועלינו למטולה. שם נערך מפקד נרשמנו כדן והיינו מוכנים לדרך.

כמטולה פנה אשר עמר, הנהג שלי, לעמיד, והציע לו לנסוע יחד איתנו בג"פ. עמיד סירב. הוא העדיף לשבת בתא הנהג של "הסאפרי", יחד עם עמיתו הקצין יורם גורדון. זה היה בשעה 3 – 4 אחר-הצהרים. יצאנו לדרך. בעלייה הקשה בואכה חצבייה עקפנו מוביל טנק. לפתע שמענו פיצוץ עז. תחילה חשבתי שזו בווקה, אולי מוקש. נעתי לכיוון "הספארי" וחשכו עיני...

התחלנו בפינוי הנפגעים. הייתי המום באותו רגע. לא הבחנתי את מי אני מפנה. לאחר שהגענו לגרוד בקרעון, אסף המג"ד את הפלוגה ובישר את הבשורה המרה, שעמיד נהרג יחד עם החייל מרדכי ברקת שהיה מפעיל טרקטור. 16 חיילים נפצעו. ניתן לנו יום להידגע. יצאנו ללוויה וחזרנו למחרת לשגרת הפעילות השוטפת בלבנון.

זו השיטה המקובלת: להעסיק את החיילים המשרתים בחזית. השיטה לא פעלה. עד היום לא נרגעתי, אני ואנשי הפלוגה, הקשורים לעמיד בעבודות של הערצה וחיבה.

שלמה שטיינברג

רק חמטים שלנו: השרות של אחריים

...הכתבה של אורי גולדשטיין ב"חשבוץ" זימן אירועים על יוסף גלילי, איש שמידי שנה ידוע אשתו בקיץ 1974 על ידי מחבלים איכר בשבוע שעבר אח מן בלבנון. הייתה מבינה. גולדשטיין הצליח ברוב תבניות הרגשות להימנע מקישור הסנטימנטליות זולה. הוא ניחן בדי טאקט ועדינות כדי להינצל מהלגאוריות. התנדויה של יוסף גלילי, שכנו נפל בשדות זרים, כדבריו, אינה טרנדית אישית בלבד: עוד מעל 600 משפחות מבכות קרובים, ובכך יוסף גלילי הוא ביטוי לחקופה. בה אבות קוברים את בניהם. כפי שהוא ניסח זאת. גלילי הצטייר כאיש נוקשה (במובן הטוב של המלה), ללא רחמים עצמיים ולא כמאשים. התאשמה ריחפה באורו, מבלי שחוא או הכתב יצטרכו לומר דברים מפורשים יותר משאמרו. אולם על אף העדינות שבה נעשתה הכתבה, אין לרעת אם מקץ חודש, שנה או חמש שנים לא יכעס האב משמיר על עצמו מכיון שצולם בכאבו קבל עם ועדה.

איני יודע את התשובה, אך הייתי שמח אם אורי גולדשטיין יתרהר בינו לבין עצמו אם נתג כשורה. הייתי גם שמח אם האיש שהודיע, מי הארץ תשקוט 40 שנה את המקלט פתח בליל שבת. הבי.בי.סי, ספק אם ישדר אותה למענו...

טדי מרויס

18.7.83

המוות היכה פעמיים

ברדיו מודיעים, כי-בנו של הסנטור המנוח יוברט המפרי הביא מסר סודי לראש ממשלת ישראל מנחם בגין: מלך ירדן מוכן לשלום מעשי ובקריית-טבעון יושבת משפחת גלילי ומבכה את אבי המשפחה, רביסרן (מיל.) עמיר גלילי.

המוות היכה פעמיים במשפחת גלילי. לפני תשע שנים חדרו מחבלים לקיבוץ שמיר בצפון הארץ. הם התכוונו להשתלט על בית-הילדים, אך הסתפקו במכוורת, שם תפשו שלוש בנות-ערובה, חברות המשק. לפני שחברי המשק הסתערו על המחבלים והרגו אותם, רצחו המחבלים את שלוש הקיבוצניקות. בין השלוש שושנה גלילי, אמו של עמיר.

תשע השנים שחלפו לא סילקו את האיבה, המוקשים, השנאה והמחבלים. רביסרן (מיל.) עמיר גלילי נהרג בלבנון על-ידי המחבלים. שושנה גלילי השאירה בן בכור ושתי בנות. עמיר גלילי השאיר בן בכור, בת ובן.

על קברו הפתוח-בקריית-טבעון שאלזעק אביו יוסף-גלילי: 'עד מתי יקברו אבות את הבנים. אני פונה לממשלת ישראל - השיבו בנים לגבולם!'

הלכנו אל רחל גלילי, אלמנתו של עמיר. הלכנו אל בנו הבכור, גיורא גלילי. אל אביו של עמיר, העתונאי חבר מערכת "על המשמר" יוסף גלילי בן ה-68.

אשה-אלמנה מספרת על-בעלה. בנו הבכור מספר על אביו. אביו של הנופל מבכה את בנו.

"אינני רוצה למות בשדות זרים", אמר עמיר גלילי ויצא לשירות המילואים.
הוא לא חזר.

עם
הוריו

עמיר החיניק עם שושנה ויוסקה

עמיר בעזו ורחל

הידיעה על נפילתו של עמיר הדהימה את כולנו, בפתחה פצעים שטרם העלו ארוכה מן האסון שפקד אותנו ואת בית שמיר עם הירצחה של שושנה, הרעיה והאם, בידי מחבלים. ואמנם, עובדה טראגית ואכזרית זו מלווה אותנו לאורך כל הדרך כל השנים. והשאלה היא: הלנצח נגזר עלינו להעלות עולה, אבות ובנים, על מוקד בנייתה של ארץ זו?

תשע שנים חלפו מהיום שבו נרצחה שושנה הרעיה, אמרהורתו של עמיר, בידי מחבלים שחדרו למכוורת שמיר. כעבור תשע שנים מהיום שבו ליווה עמיר את אמו למנוחות – נפל בלבנון.

יוסף גלילי (יוסקא)

...סוף סוף. לאחר עיכובים רבים ומשונים. עולים למטוס "אל על". זהו זה. אני כבר כמעט בבית. מספיק ודי עם הנוסטאלגיה, ההתפלספות והחשיבה הרגשנית. צריך לחזור למציאות. עוד כמה שעות אני בתל-אביב ומחר חוזרים לעבודה. "מה נשמע בארץ?" אני מחייך מאחזן לאחזן אל הדיילת הישראלית הראשונה הנקריית בדרכי במטוס. "יש לך עיתונים טריים מישראל?" היא מגישה לי עיתון.

מן העמוד הראשון הולם בי סיפור נפילת בנו של יוסף גלילי. את גלילי הכרתי לפני שנים אחדות, עם תחילת עבודתי ב"על המשמר". פה ושם דיברנו על ענייני עבודה שוטפים ומידי פעם נפגשנו במסעדת העיתון. בשעת הארוחה נהגנו להחליף בדיחות. גלילי – התרשמתי – אוהב לצחוק.

עם עלותי למטוס "אל על" במינכן ביקשתי למחוק את פרשת הזכרונות ולהדחיקם שוב לפניה היאה להם בנבכי תודעתי. עתה אני מכין, שזוהי משימה בלתי-אפשרית. הוויה אחת קושרת את זכרונותי, מן הרב של הקהילה היהודית בבאד-מרגנטהיים, שאהב להתלוצץ ואשר הנאצים חבלו בו עד לבלי הכר, אל העיתונאית-העמית מקיבוץ שמיר בגליל, האוהב להתבדח ואשר הגורל הישראלי הכה בו שוב ושוב. רצף היסטורי מגרמניה 1938 ועד ישראל 1983, כשם שהיה לפני-כן וכפי שיהיה בעתיד.

להיות יהודי.
גורל אכזר, גורל נצחי.

קטע מרשימתו של שמשון עופר מעורכי "על המשמר"

מתוך השקיעה

...כאשר ניקרתה ההודמנות לכך, בעת הדיונים בכנסת על המלחמה בלבנון. היו הופעותיו של ראש הממשלה קצרות וחיוורות. לא היה זה בגין במיטבו, המרעיד את אמות הסיפים בטעונו וברטוריקה המבריקה שלו. אי אפשר היה להסתיר יותר: המועקה הגוברת והולכת המשחלטת על ראש הממשלה היא תוצאה של המלחמה – ומחיר הדמים הכבד שלה. ראש הממשלה הסתגר בעצמו בכל פעם שהגיע אליו דיווח על נפגעים וחללים. כאשר שמע על הטרגדיה שפקדה את יוסף גלילי, איש הצפון שאיבד את בנו עמיר לאחר שרעייתו ניסתה בהתקפת טירור, ראו אותו מוחה דמעות. כך היה גם כאשר הגיעו ידיעות על חללים נוספים.

מנחם בגין שומר לעצמו את הדברים שכלבו על שר הביטחון לשעבר אריאל שרון. אולי גילה טפח ממחשבותיו אלה לבני משפחתו, לשר יעקב מרדור, או לראש לישכתו יחיאל קדישאי, האנשים הקרובים אליו ביותר. בגין חש ששרון חימרן אותו לתוך הרפתקה חסרת תכלית, שהכניסה את צה"ל לביצה הלבנונית בצורה שקשה להיחלץ ממנה. הוא זכר את הבטחות שרון וחוכניותו הגדולות בימים שקדמו למכצע, שאפשר להכות במחבלים, ולבצע סדר חדש בלבנון אשר יבטיח שקט לדורות. ולהחזיר את צה"ל הביתה תוך ימים, עם מינימום נפגעים.

קטעים מרשימתו של אילן כפיר

מעריב, 2.9.83

עם אימו

האם והבן

אישתו רחל כותבת לזכרו

מדוע מחול המות טובב סביב משפחה אחת? מדוע אי-השוויון שליט גם בממלכת המוות? רחל גלילי, אשתו של רבי-סרן (מיל.) עמיר גלילי, ניסתה לא לפחד. לאחר שאמו של עמיר נהרגה לפני חשע שנים על-ידי המחבלים בקיבוץ שמיר, היא הייתה אומרת לעצמה: לעמיר לא יקרה כלום, לא יכול לקרות לו כלום, כי אמו שומרת עליו בשמיים.

השפוע ישוכח על מזון, שואלת רחל גלילי את עצמה, את גורלה, את ידידיה, שאלות ללא תשובה: האם גם עמיר היה צריך לשלם?

אשה בעלת גיורה של נערה, עיניים חומות מוצקות בדמעות חרישיות, אלמנות של חיילים אינן זועקות ואינן מטיחות ראשן בכוחל. הן בוכות בשקט-בשקט, שואלות שאלות נוקבות בשקט-בשקט.

רחל גלילי לבית אהרונוב מבכה את בעלה, ובתה איילת מלטפת את זרועה, אלמנות. יתמות. בגיל 38 וחצי נותרה רחל עם בנה הבכור גיורא (15), בתה איילת 10 חצי והתינוק בועז (21 חודשים). החיים נמשכים. איילת משחקת בקלאס עם החברות בחצר; ובוזעו מתגננד על הדשא כשחיתול נייר עוטף אותו. "שבעה" בבית השכור בטבעון.

מספרת האלמנה רחל גלילי:

הכרתי את עמיר בהיאחזות נח"ל בכרם-שלום. הוא היה קצין צעיר ששירת באזור. הוא היה בן קיבוץ שמיר. אני בת גבעת-שמואל. נולדתי למשפחה ברוכת-ילדים בשכונת פלורנטין בתל-אביב. כשנישאנו הייתי בת 23 עמיר היה בן 24. באוקטובר הוא עמד לחגוג את יום הולדתו ה-40. רציתי לשמח אותו במסיבת-הפתעה. יותר אי-אפשר להפתיע אותו. כל השנים גדדנו בדירות שכורות — קריית-אוננו, אילת, טבעון. לא יכולנו להסתייע במשפחתי ולא במשפחתו. עכשיו איזו אירוניה — אני אהיה אלמנה עם בית. כל השנים לא למדתי נהיגה, עכשיו אלמד לנהוג. עמיר תמיד חשש לי. השברירית, פלאומס את מגלה שהחיים חייבים להימשך.

"כשנישאנו חיינו בקיבוץ שמיר, שם נולד בנו הבכור גיורא. לי העירונית לא היה חשוב איפה נגור. במקום שעמיר היה, שם היה לי טוב. דווקא עמיר הקיבוצניק אהב אינדווידואליות. לאחר שלוש שנים עזבנו. את כל הנשמה שלו הוא השקיע בגיטרה. הוא נשם מוסיקה. הוא כל-כך אהב טבע וצילילים. כשהגענו לטבעון הוא היה מבקש ממני: נשמי! הריח! אני העירונית התקשיתי לתהות על קסם הטבע, ואחר-כך למדתי ממנו לאהוב את הטבע.

ילדי בגן ידעו שכל נמלה, כל חיפושית נסתכל עליהן נעקוב אחריהן. הוא היה חייב לפרנס ולכן עבד, אבל עיקר חייו היתה הגיטרה. הוא היה מגן את שירי ארץ-ישראל, פלמנקו, קלסיקה. הוא ניגן ואני בתוכי ניגנתי יחד אתו. המכה הראשונה ניחתה עלינו עם מותה של שושנה. באותו יום שבו חדרו המחבלים לשמיר, הייתי בטבעון עם איילת בטיפת-חלב. שכנה סיפרה לי, שמחבלים חדרו למכורת של שמיר והרגו שם שלוש חברות. באותו רגע, ידעתי ששושנה נהרגה. עמיר עבד אז בפיצוצים ועבודות-עפר. משונה, כל השנים שהוא עסק בפיצוצים, חרדתי דאגתי לו. הוא היה כל-כך קשור עם החיים והיופי. מי היה מאמין, שהוא ימות?

כשאמא שלו נהרגה עמיר לא יכול היה לבכות בפומבי. הוא כל-כך אהב את אמא שלו, אבל הוא היה איש יפה וסגור. את הכאב הסתיר גם ממני. ידעתי שאמו אצלת-הנפש היתה דמות משפיעה בחייו, אבל הוא העדיף להסתגר בצערו.

מעט מדי הקלטות נשארו מהגיטרה. זה היה חלק מאופיו; אי-ההתבלטות, הענווה.

אף פעם לא הייתי אשה של אמונות טפלות, אשה שנאחזת במיסטיקה. אבל בשבוע הזה, כשאני משחזרת כל פרט ופרט בבוקר הפרידה, אני אומרת לעצמי: איך אפשר לא להאמין במיסטיקה? באותו בוקר כועז ככה קרה עשרים דקות. נשמתו כאילו יצאה מבני. במילים המצומצמות, באוצר המילים הקטן של חינוך בן 21 חודשים הוא ככה: אבא לא צבא. אבא צבא לא. בני קרע לב, ועמיר אומר לי שזו תהיה הפעם האחרונה בה הוא הולך ליחידה שלו עם החבריה הצעירים, הוא כבר מבוגר מדי. ופתאום הוא אומר לי שמחר יביאו לי כסף אם אצטרך. מה פתאום הוא דואג לכסף? ולמה הוא מילא את המקרר במצרכים?

כשעמיר היה טירון, הוא נפצע בפעולה. הוא אף פעם לא דיבר על עלילותיו. הוא גם לא ניתח את מלחמת-לבנון במובן הפוליטי. גם אני לא רוצה להיגרר לניחוח פוליטי. את זה שאיר לגדולים ולנאורים ממני. רק אומר: כולנו ידענו שהמלחמה הזו היא כישלון חרוץ. או במילים הכי פשוטות: זו מלחמת איכס! פשוט מאוד. עמיר שירת במלחמה בלבנון וחזר. כשקראו לו למילואים, הוא הספיק לשרת רק שבוע, ואני נזכרת עכשיו במין קליקים כאלה, איך ראיתי את החרדה בעיניו. הרגשתי שהוא נפרד בהרגשה לא טובה.

משפחתו

בעוד שלוש שנים גיורא בני יתגייס לצה"ל. אני אכבד את הרצון של בני להחליט כרצונו. אני רק מקווה שלא ילך ליחידה קרבית ושיבין את מצבי. עמיד הקיף אותי באהבה. הייתי כבר בח 29 ואם לשני ילדים כשהחלטתי לתגשים חלום ישן וללמוד בסמינר, יחד עם סמינריסטיות צעירות. עמיד סייע, עמיד דחף, הפכתי לגננת מוסמכת. היינו מאושרים. כיבדנו והערכנו אחד את השני. הוא סיגק אותי.

בקריה טבעון גרות אלמנות צעירות רבות. הן באו אלי וניסו לנחם אותי. אמרו לי בשקט: נבוא אלייך, נעזור לך, יהיה בסדר. הן בסדר, אבל אני מסתכלת על ילדי על הפרחים האלו, ושואלת את עצמי: עד מתי, כמה נוכל אנחנו, המשפחות, להיות חזקות. כל יום נשארים עוד יתומים בלי יד גברית. יד אבהית.

אבא של עמיד, יוסף, היה האיש שהיה עורך בקיבוץ את החוברות לזכר הנפלים. איזו אירוניה. עכשיו הוא יערוך את החוברת לזכר בנו הבכור, עמיד.

* * *

אם אבות צעירים היוצאים למלחמה, למילואים, נוטלים את התרמיל הצבאי ומעניקים נשיקה חטופה לבן התיכוניםט היו משערים לעצמם, אילו מחשבות איומות ופחדים חולפים במוחו של הבן המתבגר! היום, לאחר שעמיר גלילי נהרג על-ידי המחבלים, יכול בנו הבכור גיורא לגלות את הפחדים הקמאיים שהציפו אותו, כמה ימים לפני מות אביו.

* * *

"תפסתי את עצמי ממלמל שוב ושוב את המילים הראשונות של תפילה הקדיש. אני נער חילוני. אני לא יודע בעל-פה את כל התפילה, אבל את המילים הראשונות מלמלתי לעצמי שוב ושוב בחרדה קשה. על המצבה של אבא הייתי רוצה שיכתבו רק שתי מילים: בן-אדם. ואולי שלוש מילים: בן-אדם נדיר. אבא שלי אולי לא נולד בתקופה הנכונה. אנחנו חיים בתקופה של תחכמונות, תסבוכים, סכסוכים, ואבא שלי חיפש רק את היופי והפשטות. אבא לא נועד לתקופה הזו של מלחמות. הוא כל-כך שגא פוליטיקה.

כשאבא מת כל מה שרציתי זה לקחת את הגיטרה ולנגן, להתבטא, לנגן כמוהו. באו הדודים והסבירו לי את הפילוסופיה והמנהגים של ימי ה"שבעה". ואז הגיטרה לא רצתה לנגן.

אבא קיבל כל אדם בצורה היפה ביותר שלו. חיפש בכל אחד את האמיתי והיפה. הוא היה לי אבא וחבר. הוא לא סיפר לי הרבה על הצבא, כי הוא היה ביישן. אני רוצה להיות נגן כמוהו. הוא ניגן באך ומוסיקה ספרדית.

אמא מדברת על תחושה איומה מוקדמת. אני תפסתי את עצמי שוב ושוב חרד לאבא. כשסבתא נהרגה, אבא ואמא הלכו להלוויה. לי אמרו שהם נוסעים לראות מה קרה לה. כשידעתי מה אירע לסבתא, בכיתי. עיכלתי קשה מאוד. עכשיו אני עוד לא מעכל. אני רואה את אבא בכל מקום, בכל פינה. הוא כל-כך נמצא בכל דבר, עד שאני שוכח שזה קרה לנו.

עכשיו אני חושב מה יהיה עלי בצבא. אנחנו חייבים לכל מי שחי אתנו ולמדינה את השרות, מצד שני, אמא שלי תשתגע אם אלך לקרבי. אני לא יודע מה אחליט, יש ימים בהם אני חושב שדווקא בגלל מה שקרה לנו, החוב שלי לשרת גדול יותר, ויש ימים בהם אני חושב על שלמות גופי ועצמי ולא יודע אם אני רוצה להקריב את החיים שלי. מי יודע אם אלך לקרבי, להיות טייס הליקופטרים או לקומנדו הימי.

ברוריה אבידן (לאשה)

עצוב למות באמצע התמוז
דגלי הקיץ נישאים אל-על
על ראש התורן תור הומה ולא יחדל
כי על קיצד הידד נפל

עצוב למות באמצע התמוז
דווקא שהאפרסקים בשפע
וכל הפרי דווקא צוחק בסל
ועל קיצד ועל קצירד הידד נפל

עצוב למות באמצע התמוז
עכשיו מאמצע התמוז למות
אל בוסתני הפרי שנתייתמו
הידד אחר, הידד נפול יפול
ועל קיצד ועל קצירד
ועל הכל

לזכרם

לדבר עליך בלשון עבר — לא יתכן! — גיורא, בן החמש וחצי, העמיד אותך על טעויות, בחשיבו על הזמנתי לבוא אלינו בחופש הגדול, — "סבא, לא אבא אליכם", אבא אליך!"

חשתי שבנתיים במציאות המרה ובממשותח האכזרית, שושנה, היית לי רעיה, שותף לחיים ולדרך, בשלוות נפשך, בתכונתך ובאורך דחך השכלת לחקל עלי את הצעידה בשבילים המפותלים של החיים, חרף ניגודי אופי ומוג, ידעה לשכך את סערת רוחי בחום לבך ובעצה נבונה, בזכותך ובעזרתך שילבנו פעילות עם קן משפחתי חם, הסתרה למפלשי רוח ולערכי אנוש, הענקת מטובך לי, לבנים, לנכדים, ועוד חרמת משפעך לשרות הכלל.

הזדהותך עמי, עם בני המשפחה ועם הקבוץ, טבועה באופיך, מסירותך לא ניתנה לחלוקה, הליכתך לבריגיאט היתה קשורה בסבל של ניתוק מאם וממשפחה שבסביבות רמת-יוחנן, דחקה את רגשותיך אי שם בלבך פנימה, אף כי הללו הציקו בלי הרף.

כאם צעידה לעמיד ולחיה ניצבת על משמרתך בחשי"ח, כקלעית בעמדות שמיר בריגיאט, בימים ההם עודדת אותי לקבל את הצעת התנועה לצאת לשליחות, לא התאוננת, כתום שנה, עת נפגשנו שוב, סיפרת על ימים ולילות של חרדה ופחד, כך נהגת לאורך כל הדרך, כרעיה, כאם, כסבתא, אוהבת ודואגת.

שושנה, באת אלינו מן הסדנה, מבית החרושת, במהרה עמד הקיבוץ על סגולותיך התרומיות, הטיל עליך תפקיד אחר תפקיד: בעבודה, בחינוך ובחברה, ואת נענית בנפש חפצה, מצב בריאותך עורער בשנים האחרונות, לכן תמכתי בהחלטתך לא לכהן כמזכירה, כהצעת ועדת המינויים, שכה העריכה את כישוריך וסגולותיך למילוי התפקיד.

שושנה, תמיד הכרעת נגד עצמך, כאשר ניצבת מול האחריות המוטלת עליך, יום לפני הרצחך, בשיחתנו הטלפונית ביום ד' בערב — ומי פילל שזו תהיה שיחתנו האחרונה?! — התרעמתי עליך, אם בכלל אפשרי היה הדבר, על שלא נערת לבקשתי — לא לעבוד באותו יום טרם תיבדקי אצל רופא עינים, ולחכות לי בטבריה בדרכי חזרה, — ולא שעית לבקשתי.

כסדרנית עבודה במכוורת, ביודעך את מצוקת-העבודה, ויתרת על נסיעתך לרופא, וכהרגלך השכמת לעבודה, האחריות הכריעה אותך שוב, כאשר העדפת להישאר בחברת עדנה במכוורת, איזה צירוף מזר של אחריות, שותפות גדול ורצח ברברי!

שושנה, את כה חסרה לי, לבנים, לנכדים, ולמשפחת פלדנר הענפה, איש לא ימלא את החלל התהומי שנוצר.

(דברים ביום השבעה)

רעך — אוהבך

